

af Salen, og hvilketsomhelst Medlem, der sidder her, er altid ærlig, og man kan derfor her i Salen ikke paastaae, at en Tilstaaelse nogen sinde er afhængig af Vedkommendes Ærlighed; men det var ganske sikkert ikke meent paa denne Maade; jeg tør saaledes antage, at Ingen vil relevere denne Distring eller søle sig opfordret til at svare paa den.

Nothe: Jeg er fuldkomment enig med den ærede Formand; han har ganske opfattet min Tanke saaledes som den har været meent.

Kampmann: Idet jeg i denne Sag har tilladt mig at begjere Ordet, skal jeg slutte mig til hvad af den sidste ærede Taler i Begyndelsen af hans Foredrag blev anført, nemlig om det høist Ænskelige, at nærværende Sag nu snarest muligt kan bringes til Ende. Ligeledes er jeg enig med ham i, hvad han til Slutning har anført, at man maatte afsee fra enkelte Ting og sætte Diet paa Hovedformalet, og, hvis man derfor ønskede Hovedformalet og ansaae det for særdeles vigtigt, at Hovedformalet maatte naaes, maatte man opgive sine individuelle Anskuelser om et og andet mindre Væsentligt. Derimod kan jeg ikke saa aldeles tiltræde, hvad af den ærede Rigsdagsmand blev yttret med Hensyn til det Spørgsmaal, hvorvidt at Gierne eller Besidderne af det privilegerede Hartkorn have noget retligt Krav paa Erstatning i Anledning af Ophævelsen af den nu bestaaende Forskjel mellem de forskjellige Slags Hartkorn. Der blev nemlig af ham anført, og han troede for denne sin Paastand at kunne søge Beviis i den herhenhørende Lovgivning, at det har været en fast og uroffelig Overbeviisning hos alle Paagjældende, at de, naar de have tilforhandlet sig en Eiendom, hvortil der hørte privilegeret Jord, saa have de ved at betale denne Eiendom ligesaa vel og med ligesaa stor Sikkerhed kunnet betale den Deel af Kjøbesummen, som man kan sige er betalt for Skattefriheden, med samme Sikkerhed som den, hvormed de havde betalt Pengene for hele den øvrige Gjenstand, hvorfor Pengene bleve erlagte. Jeg veed ikke om saadan fast Overbeviisning hos Flere kan have fundet Sted, men det troer jeg kun

ning ikke fuldkomment har sin Begrundelse i den hele herhenhørende Lovgivning. (Hør!) Det er sagt i Motiverne til Lovudkastet og i de Forhandlinger, som ere gaaede forud for dette Lovarbejde, at man her skal see hen til, ikke til det enkelte Rescript af 23de Juli 1670, hvorved Skattefrihed blev givet, men at Grundlaget for Spørgsmalets Afgjørelse er den hele herhenhørende Lovgivning, saaledes som den i Tidernes Løb har udviklet sig. Men i Tidernes Løb har dette Skatte-Beneficium undergaaet flere Forvandlinger; det var først en Skattefrihed; siden gif det over til at blive en Skattelettelse, og det saaledes, at, naar en ny Hartkornsskat blev paalagt, heed det sig snart, at disse Skatter skulde udredes saavel af det privilegerede Hartkorn, som af det uprivilegerede, snart heed det sig, at de kun skulde udredes af det uprivilegerede. Der gjaldt i en lang Periode ikke noget fast Princip, og den Skattelettelse, som der nu er Tale om, den har ogsaa til forskjellig Tid haft en forskjellig Vardi, saaledes t. Ex. i 1802 var Forskjellen mellem den Skat, der udrededes af det frie Hartkorn, og den, der udrededes af det ufrie, 4 Rbd. eller Noget derover. Efter Forordningen af 15de April 1818 er Forskjellen i Landskatten omtrent 2 Rbd. Jeg kan derfor ikke see, at Lovgivningen indeholder nogen bestemt Regel, saaledes, at de, der kjøbt privilegeret Hartkorn, have kunnet sige: „at nu er Skattelettelsen omtrent 2 Rbd. pr. Td. Hartkorn, og, seer jeg hen til den tidligere Lovgivning, gennem omtrent 200 Aar, saa har jeg her en Garantie for, at dette Forhold, som nu bestaaer, ikke skal forandres.“ Jeg troer, at den hele tidligere Lovgivning ikke indeholder nogen bestemt Garantie for, at de nu bestaaende Forhold ikke ved en senere Lovgivning skulle forrykkes. Jeg troer i det Hele taget, at det ikke lader sig godt gjøre eller bevise, at der her fra de privilegerede Hartkorn-Besidderes Side kan være Tale om noget egentligt bestemt Retsskrav, naar man tager dette Ord i sædvanlig Betydning. For mig stiller Sagen sig derimod saaledes: vist er det, at Lovgivningen er gaaet ud derfra, at det privilegerede Hartkorn havde en Skattelettelse, og vist er det ogsaa, at man, naar man seer hen til denne Lovgivning, med Grund kan